

*Jak uspołecnić robota. Wprowadzenie*⁷⁶

Artykuł powstał na podstawie studium etnograficznego zrealizowanego w laboratorium naukowym specjalizującym się w projektowaniu robotów społecznych. Tekst opisuje, jak ludzie patrzą, gestykują, przemieszczają się, zajmują pozycje i mówią do robota oraz do siebie nawzajem. Model robota, który omawiany jest w tekście, zaprojektowano z myślą o przestrzeniach edukacyjnych, takich jak szkoły i przedszkola. W mediach masowych często sygnalizuje się obawy, że wprowadzenie takich robotów do klas uczyni nauczycieli zbędnymi i doprowadzi do alienacji. Tekst ten podchodzi do zagadnienia robotów społecznych pod innym kątem: zanim zaczniemy martwić się możliwymi przyszłymi sytuacjami, warto zainteresować się tym, jak obecnie projektuje się roboty oraz w jakiego rodzaju interakcje z nimi wchodzi. Opis codziennych aktywności towarzyszących pracom projektowym nad robotem ujawnia interakcyjną zależność między ludźmi a robotem. Ujęcie kładące nacisk na powiązania między robotykami a ich wytworami sugeruje, że wprowadzenie robota do przestrzeni klasy nie wykluczy człowieka z procesu nauczenia, lecz może prowadzić do przekształcenia dotychczasowych praktyk edukacyjnych.

Morana Alač

przełożył Łukasz Afeltowicz

Autorka jest profesorem nadzwyczajnym na Wydziale Komunikacji Uniwersytetu Kalifornijskiego w San Diego. Uzyskała doktoraty: w roku 2006 z zakresu kognitywistyki na tejże uczelni, a wcześniej – w 2002 – z zakresu semiotyki na Uniwersytecie w Bolonii. W tej ostatniej dziedzinie kształciła się we współpracy z Umberto Eco, w pierwszej natomiast – z Edwinem Hutchinsem. Jej badania dotyczą codziennych, prozaicznych aspektów nauki w zakresie interakcji i praktyki. W szczególności zainteresowana jest tym, w jaki sposób naukowcy badają poznanie w ośrodkach wyposażonych w zaawansowane technologie, takie jak laboratoria neuroobrazowania. Dużą uwagę zwraca Alač na sferę

⁷⁶ M. Alač. 2013. Jak uspołecnić robota: Organizacja przestrzenna i multimodalne interakcje semiotyczne w laboratorium robotyki społecznej. *Avant*, 1/2013: [ten numer].

interakcji między ciałem a technologią, rozpatrując ją w kategoriach dynamicznych, ucieleśnionych, semiotycznych aktów konstytuujących działanie i współdziałanie naukowców⁷⁷.

Wybrane publikacje:

Morana Alac. 2011. *Handling Digital Brains: A Laboratory Study of Multimodal Semiotic Interaction in the Age of Computers*. MIT Press.

Morana Alac. 2009. Moving Android: On Social Robots and Body-in-Interaction. *Social Studies of Science*, 39/4: 491-528.

Morana Alac. 2008. Working with Brain Scans: Digital Images and Gestural Interaction in fMRI Laboratory. *Social Studies of Science*, 38/4: 483-508.

Morana Alac. 2005. From Trash to Treasure: Learning about the Brain Images through Multimodality. *Semiotica*, 156-1/4: 177-202.

Morana Alac. 2004. Negotiating Pictures of Numbers. *Journal of Social Epistemology*, 18:2: 199-214.

Morana Alac i Edwin Hutchins. 2004. I See What You are Saying: Action as Cognition in fMRI Brain Mapping Practice. *Journal of Cognition and Culture*, 4:3: 629-661.

Strona internetowa: <http://hti.ucsd.edu/morana>

⁷⁷ Opracował Witold Wachowski na podstawie: http://sciencestudies.ucsd.edu/people/_faculty-staff/faculty/dept-of-communication/morana-ac.html